Народни музеј Лесковац
Стојана Љубића бр. 2
tel:+381(0)16/212 975

National museum of Leskovac
Stojana Ljubića no. 2
email: nmleskovac@gmail.com

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
НАРОДНОГ МУЗЕЈА У ЛЕСКОВЦУ
ЗА 2018. ГОДИНУ

Лесковац, 27. 02. 2019. године

САДРЖАЈ

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ 4
1.1. Историјат установе, мисија и визија 5
1.2. Начин финансирања установе 6
1.3. Организациона структура установе 6
1.3.1. Организациона шема: 6
Радна места у складу са актом о систематизацији: 6
1.3.3. Квалификациона структура стално запослених 8
2. ДЕЛАТНОСТ УСТАНОВЕ 8
2.1. Правни основ за обављање делатности 8
2.2. Дефинисање делатности 9
2.3 Рад органа управљања 9
2.4. Оцена успешности остварења програма и конкретних акција: 9
2.5. Најважнији резултати у 2018. години 11
3. АКТИВНОСТИ И ЕФЕКТИ РАДА ИЗ ОБЛАСТИ ОСНОВНЕ ДЕЛАТНОСТИ МУЗЕЈА ЗА 2018. ГОДИНУ 12
3.1. Дечји музејон 13
3.2. Изложба „Чувари културне баштине – 70 година“ 13
3.3. „Свечана академија поводом обележавањем 70 година постојања“ 13
3.4. „Монографија 70 година Народног музеја Лесковац“ 14
3.5. Манифестација „Музеј за 10“ 15
3.6. Пројекти 16
3.6.1. „Ратни пут Моравске дивизије“ 16
3.6.2. Нова стална музејска (изложбена) поставка - II фаза 17
3.6.3. МОРАВЦИ И ФРАНЦУЗИ – БРАЋА ПО ОРУЖЈУ (1916-1918) - Успомене и приче из рата 17
3.6.4.„Стварање приступачности у музејима“ 18
„Додирни прошлост“ 18
3.6.6.„Хетеротопија“ 19
3.7. Изложбена делатност у 2018 20
3.8. Теренска истраживања 22
3.9. Набавка музејских предмета, стручна обрада и сређивање збирки 23
3.10. Заштита 24
3.10.1. Превентивна заштита 24
3.10.2.Конзервација 24

3.11. Документација Музеја 24
3.11.1. Дизајн 27
3.11.2. Издавачка делатност 27
3.11.3. Хемеротека и фототека 27
3.11.4. Учешће у телевизијским и радио-емисијама 28
3.11.4. Односи с јавношћу 28
3.12. Промоције и презентације 29
3.13. Образовна делатност 29
3.13.1.Предавања и презентације 29
3.13. 2. Едукативне радионице и сарадња са осталим установама 29
3.13. 3. Дечја недеља 30
3.14. Библиотека Музеја 31
3.15. Градска кућа и Дечји музејон 31
3.16. Учешће на стручним и научним скуповима из музеологије 32
3.17. Посета музеју 32
4.ПРИХОДИ И РАСХОДИ УСТАНОВЕ 33
4.1. Пословна 2018. година 33
4.2. Пословна 2018. година 33
4.3. Упоредни подаци по годинама 33
4.3.1. Пословни приходи по годинама у милионима динара 33
4.3.2. Нето добит / губитак у хиљадама динара 33
4.4. Приходи и расходи у 2018. години 34
4.5. Потраживања и дуговања из пословања 34
4.5.1. Највећи дужници на дан 31.12.2018. год 35
4.5.2. Највећи повериоци на дан 31.12.2018. године 35
5. ПРОБЛЕМИ У ПОСЛОВАЊУ 35
5.1. Разлози за додатно радно ангажовање 35
5.2. Судски спорови и наплата 36
5.3. Послови безбедности и здравља на раду, противпожарна заштита 36
6. ИЗВЕШТАЈ НАРОДНОГ МУЗЕЈА У ЛЕСКОВЦУ О МАТЕРИЈАЛНО ФИНАНСИЈСКОМ ПОСЛОВАЊУ ЗА ПЕРИОД ОД 01.01.2018. ДО 31.12.2018. 36
7.КОНАЧНА ОЦЕНА ПОСЛОВАЊА У 2018. ГОДИНИ 39

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ

Народни музеј у Лесковцу
Стојана Љубића бр 2.
Телефон: 016/21-29-75
E-mail: **nmleskovac@gmail.com**
Web-sajt: muzejleskovac.rs
Фејсбук: Muzej Leskovac Aktivan profil
Инстаграм:muzejleskovac
Основан 10. маја 1948. године
Оснивач Општина Лесковац

Регионална музејска установа која покрива територију општине Лесковац, Бојник, Лебане и Медвеђа, за археолошку, етнолошку, историјску и уметничку грађу.

Објекти у саставу музеја:

Текстилни музеј у Стројковцу - Одлуком Скупштине општине Лесковац бр. 06-40/90-01 од 27. 12. 1990. године проглашен за културно добро – споменик културе.

Градска кућа у Лесковцу - Решењем Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе, бр. 382/48 од 15.03.1948. године стављена под заштиту државе.

Спомен-кућа Косте Стаменковић - Решењем Републичког завода за заштиту споменика културе Београд, бр. 518/50 од 27.04.1950. године стављена под заштиту државе.

Археолошки локалитет Царичин Град - Одлуком Скупштине СРС (објављено у "Службеном гласнику СРС" бр. 14/79, утврђен за културно добро од изузетног значаја.

Матични број: 07139497
Шифра делатности: 9102
ПИБ: 100332047
Текући рачун буџетских средстава: 840-12664-63
Текући рачун сопствених средстава: 840-12668-51
Текући рачун донација: 840-1503764-15
Текући рачун за пројекте из Министарства културе и информисања: 840-955764-59

Збирке: 40 основних и студијских збирки – укупно преко **40.000** музејских предмета
Управни одбор (председник): др Дејан Антић
Надзорни одбор (председник): Ивана Коцић

Директор: Мира Ниношевић

1.1. Историјат установе, мисија и визија

Народни музеј у Лесковцу отворен је 1948. године, мада су активности на прикупљању археолошког и нумизматичког материјала постојале и раније у оквиру друштва "Вуловић". Музеј је био смештен у кући "Боре Димитријевића Пиксле", која је изграђена у другој половини 19. Века, у тзв. "балканском стилу". Током времена збирке су постајале све богатије захваљујући истраживањима, ископавањима, поклонима и откупу од грађана. Године 1974. изграђен је нови објекат у који су пресељене збирке Музеја и у коме се данас налази Народни музеј у Лесковцу.

Народни музеј у Лесковцу је непрофитна установа у служби друштва, која прикупља, чува, документује, проучава и презентује историјско-уметничка дела прикупљена на територији коју покрива. Експонати у сталној поставци или изложени на повременим музејским изложбама шире сазнања о историјским контекстима њиховог настанка, употреби и уметничкој вредности. Музеј је "комплексног" типа, јер је у њему изложен материјал археолошког, етнолошког, историјског и ликовног карактера који презентује историју Лесковца и околине од праисторије до данас.

Као чувар, заштитник и интерпретатор културне баштине, музеј је неизоставан актер савремених друштвених кретања на југу Србије, који брине о унапређењу музејске делатности, као и о ширењу општих културних вредности и испуњавању васпитно-образовних задатака.

Сходно законским прописима, своју делатност Музеј обавља директно и посредством својих музејских одељења и објеката и на територији општина – Бојник, Лебане и Медвеђа.

Чувајући, штитећи и излажући предмете, спајајући угодно са корисним, музеј презентује идеје и ствара доживљаје, служећи као извор знања и активни образовни и комуникацијски центар свога окружења. Тиме афирмише вредности лесковачког краја и популаризујући их доприноси општем развоју окружења.

Мисија

Народни музеј у Лесковцу брине о културно-историјској баштини југа Србије, проучава, документује, штити и чува збирке археолошког, етнолошког, историјског и уметничког карактера: истражује и тумачи историјске процесе на подручју које покрива, тежећи да достигне највише стандарде у музеолошкој пракси. Он афирмише културно благо лесковачког краја и, популаришући га, доприноси општем развоју окружења.

Визија

Народни музеј у Лесковцу је регионална музејска баштинска установа са визијом да допринесе развоју савременог друштва, презентујући сазнања о

Лесковцу и лесковачком крају на занимљив и атрактиван начин, привлачан локалном становништву, али и широј друштвеној заједници.

Вредности

- Музеј је мултимедијално и интерактивно едукативно средство, место у којем се посматра, учи и доживљава.
- Музеј је лидер у развоју културе Лесковца и лесковачког краја, код грађана Лесковца буди осећање поноса, а свим посетиоцима пружа осећај задовољства због открића нових сазнања и естетских изазова.
- Доводи до јачања културне свести и разборитости, допринеси културном, педагошком, туристичком и свеукупном развоју окружења.

1.2. Начин финансирања установе

За реализацију плана рада и пројеката у 2018. години средства су прибављана из више финансијских извора: Града Лесковца као оснивача, Министарства културе и информисања, Фондације "Headley Trust" из Велике Британије, Балканске мреже музеја.

1.3. Организациона структура установе

1.3.1. Организациона шема:

ОДЕЉЕЊЕ ОСНОВНЕ ДЕЛАТНОСТИ, у чијем саставу су:

Одсек за археологију, Одсек за етнологију, Одсек за историју, Одсек за историју уметности и ликовну уметност, Одсек за конзерваторско-рестаураторске послове и израду сувенира, Одсек музејске докуметације, Одсек библиотеке и Одсек за културно-образовну и информативно-пропагандну делатност.

ОДЕЉЕЊЕ ЗАШТИТЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА ЛОЦИРАНИХ У ОБЈЕКТИМА ВАН МАТИЧНЕ ЗГРАДЕ МУЗЕЈА, у чијем саставу су: Градска кућа, Текстилни музеј у Стројковцу и археолошки локалитет Царичин град.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ОПШТЕ И ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ и

Одсек материјално-финансијских послова.

Радна места у складу са актом о систематизацији:

Радно место	Стручна спрема	Број извршилаца
Директор	VII музејски саветник, историчар	1
Заменик директора	VII музејски саветник историчар	1
Секретар музеја	VII дипломирани правник	1
ОДЕЉЕЊЕ ОСНОВНЕ ДЕЛАТНОСТИ		
Одсек за археологију	Кустос археолог – VII	5
Одсек за историју	Кустос историчар – VII	2 (на радним местима

		директора и заменика директора + обављају своје редовне послове кустоса историчара)
Одсек за етнологију	Кустос етнолог – VII	1
Одсек за историју уметности и ликовну уметност	Кустос историчар уметности – VII	-
Одсек за конзерваторско-рестаураторске послове и израду сувенира	Конзерватор – рестауратор – VII Препаратор – техничар – IV	1 1
Одсек музејске документације	Кустос документариста – VII Техничар документариста – VI Издавачка делатност и дизајн - VII	2 2 1
Одсек библиотеке	Кустос књижевне заоставштине – VII Књижничар – IV	1 1
Одсек за културно-образовну и информативно-пропагандну делатност	Кустос едукатор – VII Музејски педагог – VII Организатор музејских активности – VII Организатор туристичке и услужне делатности - VII Продавац сувенира – IV	1 1 1 1 1
Одељење заштите и презентације културних добара лоцираних у објектима ван матичне зграде музеја	Препаратор у Градској кући - IV Радник на одржавању Текстилног музеја у Стројковцу – III Чувар - Царичиног града – III	1 1 1
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ОПШТЕ И ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ	Технички секретар – IV Техничар техничког и инвестиционог одржавања – шеф службе – VI Техничар техничког и инвестиционог одржавања – IV Референт за заштиту, безбедност и здравље на раду - IV Спремачица - осмогодишња школа Шеф службе обезбеђења – IV Службеник обезбеђења – III Возач – IV	1 1 2 1 3 1 3 1

Одсек материјално-финансијских послова	Руководилац материјално – финансијских послова - VII	1
	Дипломирани економиста за финансијско рачуноводствене послове - VII	1
	Финанс.-рачуноводствени сарадник - VI	1
	Стручни сарадник за јавне набавке - VI	1
Укупно:		42

1.3.3. Квалификациона структура стално запослених

- висока стручна спрема..... 18 запослених;
- виша стручна спрема ..... 4 запослена;
- средња стручна спрема ..... . 17 запослених;
- нижа стручна спрема .... 3 запослена;

Укупно: **42 запослена**

2. ДЕЛАТНОСТ УСТАНОВЕ

2.1. Правни основ за обављање делатности

Рад Музеја одвијао се на основу законских прописа: Закона о јавним службама ("Службени гласник РС" бр. 42/91, 71/94, 79/05 - др. закон, 81/05 - испр. др. закона, 83/05 - испр. др. закона и 83/14 - др. закон), Закона о култури ("Службени гласник РС" бр. 72/09, 13/16, 30/16-испр.), Закона о културним добрима ("Службени гласник РС" бр. 71/94, 52/11 – др. закони и 99/11 – др. закон) и пратећим подзаконским актима: Правилника о ближим условима за почетак рада и обављање делатности установа заштите културних добара ("Службени гласник РС" бр. 21/95), Правилника о регистрима уметничко-историјских дела ("Службени гласник РС" бр. 35/96), Правилника о програму стручног испита у делатности заштите културних добара и начину његовог полагања ("Службени гласник РС" бр. 11/96, 15/96-испр.), Правилника о ближим условима за дигитализацију културног наслеђа ("Службени гласник РС" бр. 76/18), Решења о утврђивању надлежности музеја према врстама уметничко-историјских дела и према територији ("Службени гласник РС" бр. 28/95, 102/16), интерних аката и стручно професионалних норми одређених Статутом и Интернационалним комитетом за музеје (ИКОМ) при УНЕСКО-у.

Извештај се подноси на основу члана 78. став 2. Закона о култури.

2.2. Дефинисање делатности

Сходно Решењу о утврђивању надлежности музеја према врстама уметничко-историјских дела и према територији ("Службени гласник РС" бр. 28/95, 102/16), Музеј је установа комплесног типа и регионалног карактера која се бави активностима заштите и презентације покретних историјско-уметничких културних добара и нематеријалне баштине на територији Јабланичког округа: Града Лесковца и општина Лебане, Медвеђе и Бојник.

2.3 Рад органа управљања

Управни одбор Музеја у току 2018. године одржао је укупно једанаест седница, и једну свечану седницу поводом 70 година свог постојања и рада. На овим седницама доношене су одлуке од значаја за управљање установом од којих се издвајају: Одлука о доношењу Програма рада и Финансијског плана установе, Одлука о усвајању Плана набавки Музеја, Одлука о усвајању Извештаја о раду за претходну годину, Одлука о усвајању извештаја о попису. Такође, доношене су и одговарајуће измене и допуне Финансијског плана и Плана набавки и друге не мање важне одлуке.

2.4. Оцена успешности остварења програма и конкретних акција:

Током 2018. године Народни музеј у Лесковцу је своје сталне активности обављао на пет локација: у Лесковцу, у централном објекту, Градској кући и Спомен кући Косте Стаменковић, у комплексу Текстилног музеја у Стројковцу и на археолошком локалитету Царичин град код Лебана. За протеклих 70 година Народни музеј у Лесковцу обезбедио је значајно место на карти музеолошке делатности у Републици Србији. Препознатљив је у овој области, пре свега, по својој наменској згради (један од ретких у Србији), по неколико својих пројеката и манифестација "Лесковачки зборник", Научни скуп, "Културно-историјска баштина југа Србије", археолошки локалитети "Царичин град" и "Хисар", издавачка делатност, Градска кућа, Музеј текстилне индустрије), као и садржаја и богатства сталне поставке ВРЕМЕПЛОВ ЛЕСКОВАЧКОГ КРАЈА.

Извештај о раду Народног музеја у Лесковцу за 2018. годину садржи све активности и резултате, пресек стања и нивоа развоја ове установе у оквиру обавеза и овлашћења која су утврђена одговарајућим законима, оснивачком одлуком Града, упутствима и уредбама одговарајућих стручних институција и Планом рада за 2018. годину. Прошла година у лесковачком музеју протекла је у знаку обележавања седамдесет година постојања. А овај значајан јубилеј музеј је обележио разним активностима које су помогле, заједно са радом осталих културних институција, да град Лесковац постане препознатљив као град културе и изразите музејске делатности.

Да би од заборава сачувала материјалну, духовну и културну баштину лесковачког поднебља, друштвена и политичка елита југа Србије, пре тачно седам деценија, приступила је оснивању Народног музеја у Лесковцу. Музеј је први пут отворио своја врата посетиоцима 2. маја 1948. године. Током седмодеценијског постојања, из мале локалне установе лесковачки Музеј се

трансформисао у врхунског неговатеља културе и чувара вредних материјалних остатака једног подручја, од праисторије до наших дана.

Сагледавањем свих активности у извештајном периоду јасно су уочљиве одређене тенденције и правци деловања: прво, радило се на реализацији програма који имају карактер дугорочног и чија успешност зависи од континуитета обављања планираних послова; то се, пре свега, односи на области археологије, историје, етнологије и историје уметности. Осим тога, значајно место имају и послови који су из оквира редовне делатности планирани за 2018. годину, која је у лесковачком музеју протекла је у знаку обележавања седсамдесет година постојања.

Годину за нама Народни музеј у Лесковцу је започео отварањем Дечјег музејона, јединственог музејског кутка за децу, какав други музеји у Србији немају. Настављен је рад на сталној поставци (други спрат), која ће, када буде завршена, чинити тематску и хронолошку целину са новом поставком која је завршена у приземном галеријском простору.

Народни музеј сваке године у Лесковац донесе неку престижну награду, па ни 2018. није била изузетак. Четворо археолога награђено је наградом „Михаило Валтровић“ за реализацију изложбе „Тајне археолошких депоа“. Претходне године цео свет је обележавао стогодишњицу од завршетка Првог светског рата, а захваљујући нашем музеју, Лесковац је, изложбом „Моравци и Французи: браћа по оружју“ представљао Србију у Паризу. Још једним пројектом је Музеј обележио овај веома значајан јубилеј, а то је изложба „Ратни пут Моравске дивизије“ која је после Лесковца, приређена и у Београду, а потом у Врању и Нишу.

Музеј је у свом раду учинио квалитативни корак даље и добио још једну вредност – отворена је тактилна изложба „Додирни прошлост“ намењена слепим и слабовидим особама, као део сталне поставке, а Балканска мрежа музеја прихватила је за финансирање и пројекат Народног музеја у Лесковцу „Повећање приступачности у музејима“, са циљем уклањања баријера музеја за људе са инвалидитетом.

Седамдесету годину свог постојања музеј је завршио великом изложбом „Чувари културне баштине – 70 година“, као и свечаном академијом и монографијом о раду музеја.

У оквиру другог јавног позива за прикупљање предлога пројеката у оквиру ИПА Програма прекограничне сарадње Бугарска–Србија 2014-2020, Народном музеју и граду Ботевграду одобрен је пројекат „Хетеротопија“.

Народни музеј је остварио постављене програме везане за промоцију значаја културног наслеђа – изложбену, издавачку и истраживачку делатност, едукативне програме за публику, негујући и развијајући мрежу сарадника.

Најважније препреке у раду:

- Недостатак простора за чување културних добара,
- Неадекватан смештај музејске грађе у депоима – влага,
- Пренатрпане просторије депоа,
- Недостатак људских ресурса - ИТ стручњаци.

2.5. Најважнији резултати у 2018. години

- 25. јануара 2018. године у Градској кући отворен је Дечји музејон.
- Изложба „Ратни пут Моравске дивизије 1914 – 1918“, приређена је у оквиру Националног програма за обележавање 100-годишњице завршетка Првог светског рата, свечано је отворена за Дан музеја, 10. маја у галеријама музеја у Лесковцу, а затим је гостовала у Галерији РТС–а у Београду (5. септембра), у галерији Народног музеја у Врању (4. октобра) и у Дому војске Србије у Нишу (13. новембра).
- У оквиру обележавања стогодишњице завршетка Првог светског рата, Лесковац је изложбом „Моравци и Французи: браћа по оружју“ гостовао у Културном центру Србије у Паризу и на тај начин достојно представљао Град Лесковац и државу Србију.
- Музејско друштво Србије доделило је награду „Михаило Валтровић“ за – изузетне резултате у 2017 - ауторском тиму археолога - Смиљи Јовић, Јулијани Пешић, Владимиру Стевановићу и Владимиру Стојановићу за изложбу „Тајне археолошких депоа“. Награда је уручена на свечаној седници Музејског друштва Србије 18. 5. 2018. године у Ваљеву.
- Музеј је учествовао у манифестацији „Музеји за 10“, коју су иницирали Музејско друштво Србије и Национални комитет ICOM-а. Тада је музеј посетило **4700** посетилаца, а од тога у Ноћи музеја било их је **2500**. Организован је богат и садржајан програм.
- У оквиру обележавања Дана Народног музеја промовисана је и нова, 58. свеска *Лесковачког зборника*.
- Од Балканске мреже музеја финансиран је пројекат „Стварање приступачности у музејима".
- Отворена је стална тактилна изложба „Додирни прошлост“, у сарадњи са „Окружном организацином слепих“.
- Реализован је део пројекта Нова стална музејска (изложбена) поставка - ВРЕМЕПЛОВ ЛЕСКОВАЧКОГ КРАЈА - II фаза.
- Реализовано је укупно 18 изложби, од тога три музејске (аутори кустоси нашег Музеја, једна је гостовала у Галерији РТС-а, Врању и Нишу, једна у Културном центру у Паризу) и 11 гостујућих.
- Изложбе музеја посетило је **4 850** посетилаца.
- У Народном позоришту у Лесковцу одржана је Свечана академија поводом обележавања 70 година постојања Народног музеја.
- Кустоси Народног музеја учествовали су у више програма електронских и других медија у којима су говорили о раду Народног музеја, као што је РТС Београд (у информативним програмима, другог дневника, у културном додатку трећег дневника, у јутарњем програму РТС-а, Кулурном дневнику РТС-а, програму за дијаспору, као и у

- неколико полусатних документарних емисија), Дописништво РТС-а у Лесковцу, ТВ Лесковац, ТВ ЗОНАПЛУС, ТВ Коперникус, ТВ Врање, РТВ Фокус Врање, Југмедија онлине...).

- Штампана је „Монографија 70 година Народног музеја Лесковац“
- **У** оквиру Другог позива ИПА прекограничне сарадње Србија-Бугарска, у овиру области - Одрживи туризам, Народном музеју у Лесковцу су одобрена средства за реализацију пројекта "Хетеротопија" у партнерству са општином Ботевград.
- Настављена је међународна прекогранична сарадња са Регионалним историјским музејом у Куманову и Кривој Паланци, Република Македонија, са Општином Ботевград и Општином Самоков, Република Бугарска.
- Настављена је интензивна сарадња и активности са: Институтом за савремену историју у Београду, Археолошким институтом Српске академије наука и уметности Београд, Археолошким институтом у Бечу, Републичким заводом за заштиту споменика у Београду, Филозофским факултетом у Нишу, матичним музејима Србије, Народим музејом у Нишу, Музејом Понишавља у Пироту, Музејом Топлице у Прокупљу и Народним музејом у Врању, Архивима и другим научним и установама заштите.
- На стручној конференцији „Балкански музеји без границе“ у Скопљу, која је била посвећена људима са инвалидитетом, Народни музеј Лесковац имао је свог представника.
- Музејске збирке су обогаћене за 1207 предмета добијених поклоном и 2 откупом.
- Урађена је конзервација и рестаурација 404 предмета.
- Одржано је 40 едукативних музејских радионица, од тога 6 инклузивних, за децу са инвалидитетом.
- У току 2018. године Народни музеј у Лесковцу, Градску кућу, Текстилни музеј у Стројковцу и царичин Град је посетило **19510 посетилаца**.

3. АКТИВНОСТИ И ЕФЕКТИ РАДА ИЗ ОБЛАСТИ ОСНОВНЕ ДЕЛАТНОСТИ МУЗЕЈА ЗА 2018. ГОДИНУ

Рад Одељења основне делатности одвијао се уз поштовање и примену Закона о културним добрима, као и других одговарајућих извршних прописа, упутстава Министарства културе и информисања Републике Србије, и пословне политике органа управљања: Управног одбора и директора Музеја.

Набавка музејских предмета, унапређење и чување музејског материјала, увођење савремених метода у рад и музеолошку обраду, конзерваторску и документациону заштиту – били су основна линија делатности Одељења. Постављањем изложби и другим јавним програмима и активностима, издавачком делатношћу и едукативним програмима, Музеј је у овом периоду био културно средиште града, са значајном посетом и заступљеношћу у медијима.

3.1. Дечји музејон

Дечји музејон је званично отворен 25. јануара 2018. године. Функционише као дечји музејски клуб Народног музеја у Лесковцу и намењен је деци узраста од 5 до 11 година. У њему деца могу да квалитетно и садржајно проведу своје слободно време и развијају позитиван однос према културној баштини, традицији и уметности.

3.2. Изложба „Чувари културне баштине – 70 година“

Седамдесету годину свог постојања музеј је завршио великом изложбом „Чувари културне баштине – 70 година“. Обележено је 70 година постојања ове установе, а изложба је резултат преданог рада музеалаца током седам деценија и сви упошљеници допринели су да ова изложба добије прави сјај, достојан годишњице која се обележава. До сада је музеј прикупио, документовао и музеолошки обрадио преко 40.000 предмета, од којих су неки ретко излагани или уопште нису излагани. Предмети су тематски разврстани и сви они, сваки на свој начин, говоре о прошлости лесковачког краја и југа Србије. Тематском хетерогеношћу, која музејским начином изражавања спаја предмете посебних области у јединствен експозициони простор, изложба је добила карактер минимизиране сталне поставке. С друге стране, она је тематски прецизно и јасно одређена свечарским карактером, будући да јој је сврха да презентује сам музеј као установу која брине о покретним уметничко-историјским предметима. Изложени предмети чине музејску огрлицу, причу о нашој прошлости, али и о колегама који су их сакупљали, разврставали, проучавали и о њима бринули. Од кременог сечива из средњег неолита до ракетног пројектила из 1999. године, више од 8.000 година историје приказано је на изложби.

Изложба постављена у три нивоа, прављена наменски, једним сложеним поступком приказала је најрепрезентативније примерке музејских предмета који су прикупљани деценијама. Изложени су и предмети који до сада нису напуштали депое Народног музеја а који граде нови контекст у којем су другачије значење добили и они предмети које је наша публика имала прилику да види раније. За изложбу је припремљен каталог.

3.3. „Свечана академија поводом обележавањем 70 година постојања“

Народни музеј у Лесковцу је поводом обележавања 70 година свог постојања у Народном позоришту у Лесковцу одржао Свечану академију. Велики јубилеј био је повод да се окупе представници града Лесковца, са градоначелником на челу, академици, представници Српске православне цркве са епископом

врањским Пахомијем, представници Војске Србије, Министарства културе и медија Републике Србије, како би заједно обележили овај важан дан једне од најбитнијих културних институција у граду.

Посебну захвалност Народни музеј је том приликом изразио Институту за савремену историју у Београду са којим је успоставио вишедеценијску, плодну сарадњу, а чији је директор, професор доктор Момчило Павловић аутор неколико капиталних књига о новијој историји Лесковца и околине.

Кроз причу, перформанс и песму, посетиоци су прошетани кроз миленијумску историју Лесковца, од праисторије, римског периода, преко доба Цара Јустинијана, времена Немањића, Николе Скобаљића, Илије Стреле, до ослободилачких ратова с краја 19. века, Великог рата до златног доба Лесковца. Музејска прича о граду на Ветерници завршена је бомбардовањем Лесковца 1944. године.

Након званичне церемоније, гости су остали да уживају у програму који су припремили глумци Народног позоришта у Лесковцу, Тетара „Гимназијалац“ из Лебана, те Мирјана Јовановић и Радован Илић, певачи изворних песама и други.

На свечаности су учествовали глумаци Народног позоришта, Војни оркестар из Ниша, музички квартет „Аморозо“ и вокални солисти „Рузмарин. Градоначелнику Лесковца и свим заслужнима у развоју Музеја додељене су захвалнице.

3.4. „Монографија 70 година Народног музеја Лесковац“

У складу са савременим стандардима музеологије, у депоима лесковачког музеја чува се више од 40.000 драгоцених предмета. Најстарији од њих су кремени ножићи из средњег неолита, стари више од осам хиљада година. Следе предмети из периода антике, раног и позног средњег века и периода турске власти. Водећи рачуна о томе да ће садашњост бити прошлост генерацијама које долазе, запослени у Народном музеју у Лесковцу у музејским депоима чувају и савремене предмете, којима ће некада бити осликана историја наших дана. Народни музеј у Лесковцу краси и богата научно-издавачка и образовна делатност са преко сто тридесет монографија и зборника радова, на десетине научних симпозијума и великим бројем округлих столова, промоција и трибина. У намери да вишедеценијски рад Народног музеја у Лесковцу представи грађанима југа Србије на практичан и занимљив начин, тим стручњака ове установе подарио је публикацију „70 година Народног музеја Лесковац“. На 300 страна у њој су детаљно представљени садржаји музејских збирки: археолошке, нумизматичке, историјске, етнолошке и историје уметности. Текстови чији су аутори руковаоци збирки на најбољи начин представљају вредне предмете богате културне и историјске баштине лесковачког краја. Није изостао ни опис рада музејских одељења и одсека, као ни приказ богате издавачке и педагошке делатности. Пријемчљивим стилом, аутори ове публикације, као чувари трагова прошлости, воде нас кроз одаје музеја. О достигнућима установе сведочи и велики број фотографија, скенираних докумената, уметничких слика... Све то говори о важности ове установе и

потврђује мисао да уколико желите да упознате један град – посетите његов музеј.

Народни музеј у Лесковцу је, заиста, лице града Лесковца и Јабланичког округа. О томе сведочи ова публикација, као и депои, ризнице, галерије, публикације и бројни научни симпозијуми. Напослетку, највећи квалитет који лесковачки музеј поседује јесу људи. Они који су радили и који раде у њему. Њихов рад и успеси чине административни центар Јабланичког округа препознатљивим на културној и туристичкој мапи Европе и света.

3.5. Манифестација „Музеј за 10“

Уз подршку Министарства културе и информисања, Музејског друштва Србије и ICOM-а, Народни музеј у Лесковцу учествовао је у манифестацији „Музеј за 10“. Која обухвата Међународни дан музеја (18. мај), Европску ноћ музеја (19. мај) и Националну недељу музеја. Тема овогодишње Манифестације „Хиперповезани музеји, нови приступи, нова публика“ дошла је до пуног изражаја током одржавања саме манифестације. Глобална мрежа повезаности путем интернета, директних контаката, телефона – просто је неизбежна. Редовна најава догађаја преко фејсбука и сајта музеја, омогућили су да са програмом Народног музеја Лесковац буде упозната постојећа али и потенцијална нова публика.
За седам дана Манифестације кроз Народни музеј је прошло **4700** посетилаца, а од тога у Ноћи музеја било их је **2500**. Организован је богат и садржајан програм:

- Изложба „ Ратни пут Моравске дивизије 1914-1918“
- Изложба „Моравци и Французи – браћа по оружју, 1916-1918“
- Међународна смотра археолошког филма
- Фестивал етнолошког филма
- Промоција књиге „Археологија музеја Крајине“
- Предавање "Гвоздено доба у Лесковачкој котлини"
- Породични програм - Времеплов лесковачког краја
- Слагалица - едукативна радионица за децу
- Игра памћења - едукативна радионица за децу
- Направи сувенир - едукативна радионица за децу
- Игре наших бака и дедова - едукативна радионица за децу

У току Ноћи музеја (19. мај) припремљен је следећи програм:

- Моја књига, музејска прича - инклузивна едукативна радионица
- Концерт ученика Музичке школе „Станислав Бинички“ Лесковац
- Кад порастем бићу кустос - едукативна радионица за децу
- Дечија представа „Љубав у Лесковац“
- Концерт вокалне групе „Либеро“
- Градски хор „Рузмарин“,
- Монолог „Зорка Матина“ у извођењу Милене Стошић,
- Музејска радионица “Музејонски играњац“.

Смотра археолошког филма 2018. у Народном музеју у Лесковцу је успешно реализована.

Филмови који су приказани на смотри:

1.Сензационално откриће у Бразилу. Први Американци.
2. Metalla Tricornesia - Космај.
3. Од Египта из доба фараона до Африке данас.
4. Нови осврт на Назарет.
5. Лав – човек.
6. На трагу царске палате – пројекат Глац
7. Археолошки локалитет Анине
8. У потрази за античким Ел Дорадом
9. Петрус – средњовековни град
10. Игра престола – Српски витешки код
11. Лице Етрураца – канопске вазе из Толеа
12. Трајан

3.6. Пројекти

Иако је још увек задржао своју функционалну организациону структуру, Народни музеј у Лесковцу тежи функционисању на нивоу пројектно оријентисане организације. Тако да би следећи корак у будућем раду музеја било стварање модела мултипројектног управљања, са свим његовим саставним деловима, како би се пословање музеја остварило што ефикасније и ефективније. Народни музеј у Лесковцу, као пројектно оријентисана организација:

- Узима управљање преко пројеката као своју стратегију,
- За обављање сложених процеса и активности користи привремену организацију,
- Управља портфолиом пројеката који се састоји од скупа различитих пројеката,
- Примењује нову парадигму менаџмента,
- Садржи посебну културу пројектног менаџмента.

Народни музеј у Лесковцу је у 2018. години конкурисао са 17 пројеката према Министарству културе, Балканској мрежи, ЕУ фонду - ИПА прекогранична сарадња Србија – Бугарска. Од тога, одобрена су средства за реализацију 7 пројеката, 4 су реализована у 2018. док се за 3 пројекта у оквиру пројекта „Хетеротопија“ очекује реализација у 2019/2020. години.

3.6.1. „Ратни пут Моравске дивизије“

Изложба „Ратни пут Моравске дивизије 1914 - 1918", у Лесковцу је отворена 10. маја 2018. године, у Галерији РТС-а 5. септембра у Београду, 4. октобра у Народном музеју у Врању и 13. новембра у Дому војске у Нишу. Изложба се бави српским војником, Моравцем, далеко од отаџбине. Војници су, у часовима одмора, од старих опасача, шлемова, муниције и празних артиљеријских чаура правили разне предмете, од којих су неки изложени. Подизали су и баште у којима су гајили цвеће и поврће. Током обележавања крсних слава пукова свирао је војни оркестар, па није било ретко ни да се војници ухвате у коло и заиграју. Свечаностима је често присуствовао и краљ Александар. Аутори изложбе су Мира Ниношевић и Верољуб Трајковић, музејски саветници. Изложба је реализована захваљујући помоћи Министарства културе и

информисања и Града Лесковца, уз медијску подршку Јавне медијске установе Радио-телевизије Србије. Уступајући несебично своје предмете, реализацију изложбе су помогли: Потомци учесника Великог Рата, Народни музеј Пирот, Народни музеј Ниш, Народни музеј Прокупље, Народни музеј Врање, Народни музеј Крушевац, Историјски музеј Србије, Војни музеј Београд, Музеј науке и технике Београд, Архив САНУ, Општинска библиотека "Петар Петровић Његош" Медвеђа.
Изложба је приређена у оквиру Националног програма за обележавање 100-годишњице од завршетка Првог светског рата и прате је фотомонографија, каталог, разгледнице, памтилице и беџеви.

3.6.2. Нова стална музејска (изложбена) поставка - II фаза

- ВРЕМЕПЛОВ ЛЕСКОВАЧКОГ КРАЈА

Почетак реализације пројекта је кренуо октобра 2018. године расписивањем јавних набавки и трајао је све до краја децембра. Пројекат је наставак пројекта Нова стална музејска (изложбена) поставка – ВРЕМЕПЛОВ ЛЕСКОВАЧКОГ КРАЈА - I фаза за који је Народни музеј у Лесковцу проглашен за најбољи музеј од стране Музејског друштва Србије. Овим пројектом представићемо начин живота локалног становништва лесковачког краја од ослобођења од турског ропства 1878. године и развој Лесковца као трговачког, занатског и индустријског центра.

Нова стална музејска поставка - ВРЕМЕПЛОВ ЛЕСКОВАЧКОГ КРАЈА - II фаза хронолошки се надовезује на прву у простору од 275м^2, са кружним кретањем и засебним улазом и излазом. Тема поставке обухвата период од ослобођења од Турака до почетка Другог светског рата чинећи тематску целину, где би био обрађен и приказан динамичан развој Лесковца од турске касабе до града препознатљивог по називу Српски Манчестер. За сада је реализован програм у складу са главним пројектом поставке и односи се на архитектонско грађевинске радове, што значи да су комплетно завршени радови на адаптацији зидова, увођењу електричне струје, машинских инсталација, изради епокси пода, тако да је простор од 275 метара квадратних спреман за опремање и постављање музејске поставке.

Током реализације пројекта Народни музеј је имао контакте и консултације са установама и организацијама у земљи: Историјским архивом Србије, Арихивом Југославије, Народном библиотеком Србије, Историјским музејом Србије, Војни музејом и др.

С обзиром на то да ће се реализација пројеката Нове сталне музејске спроводити у трајању од неколико година, за сада можемо рећи да је урађени део у складу са главним пројектом и да су завршени архитектонско грађевински радови.

3.6.3. МОРАВЦИ И ФРАНЦУЗИ – БРАЋА ПО ОРУЖЈУ (1916-1918) - Успомене и приче из рата

Пројекат је реализован 12. септембра 2018. године у Културном центру Србије у Паризу. Аутори пројекта су Мира Ниношевић и Верољуб Трајковић.

Основна идеја аутора је да пројектом МОРАВЦИ И ФРАНЦУЗИ – БРАЋА ПО ОРУЖЈУ (1916–1918), УСПОМЕНЕ И ПРИЧЕ ИЗ РАТА подсете јавност на братство српских и француских ратника исковано у ратном вихору и жртве које су Французи и Срби поднели за ослобођење Србије и дела Балкана у Великом рату.
Кроз успомене и приче обичног војника, и француског и српског, представљен је други аспект Великог рата: свакодневни живот војника ван рова, језиком учесника забележеним у ратним дневницима, њиховим белешкама, дописним картама, на фотографијама; приче о осећањима, сновима, дружењу у најзанимљивијим догађајима; о сусретима француских војника са житељима ослобођених градова 1918. године: Врања, Лесковца, Ниша, Беле Паланке, Пирота, Књажевца, Зајечара, Бора; прича о жутом цвећу и «Бон журу», која је прешла у легенду итд. „Моравци и Французи, браћа по оружју УСПОМЕНЕ И ПРИЧЕ ИЗ РАТА (1916-1918)“ је трећа изложба којом Народни музеј у Лесковцу, уз покровитељство Града Лесковца и Министарства културе и информисања Републике Србије, доприноси обележавању стогодишњице завршетка Великог рата.
Изложбу је отворио градоначелник Лесковца др Горан Цветановић.
Међу посетиоцима изложбе нашао се и адмирал француске војске у пензији Анри Лакај, чији је отац ратовао са Србима и преносио му приче о њиховој патњи и јунаштву.

3.6.4.„Стварање приступачности у музејима“

У жељи да музејске садржаје приближи свим категоријама становништва на један разумљив и нов начин, Народни музеј у Лесковцу, нарочито у последњој деценији, прихвата своју улогу у друштву које се мења и отвара према маргинализованим групама и особама са инвалидитетом. Балканска мрежа музеја прихватила је за финансирање и пројекат Народног музеја у Лесковцу „Повећање приступачности у музејима“ са циљем уклањања баријера музеја за људе са инвалидитетом. Аутор пројекта је Сузана Ранђеловић.

У оквиру пројекта, чланови Приступне групе Балканске мреже музеја Етлева Демолари из Тиране и Артемис Стамателоу из Грчке спровеле су новембра 2017. године анкету о приступачности у Народном музеју у Лесковцу. На основу њиховог извештаја и смерница, одлучено је да се финансирају приоритетне активности на побољшању приступачности:
- урађен је информативни водич (постављен на улазним вратима) и део садржаја на сајту музеја је прилагођен људима са инвалидитетом;
- омогућено је разгледање музејских предмета коришћењем наочара са лупом;
- олакшано је кретање особа са оштећеним видом уз помоћ тактилних стаза у сталној поставци;
- у изложбеном простору постављене су клупе за седење и тако омогућено људима који отежано ходају да седну;
- тракама су обележена стаклена врата како би била уочљивија слабовидим особама.

„Додирни прошлост“

Музеј је у свом раду учинио квалитативни корак даље и добио још једну вредност – отворена је тактилна изложба „Додирни прошлост“ намењена

слепим и слабовидим особама, као део сталне поставке. Пројекат „Додирни прошлост“ намењен је приступачности културној баштини и људима са оштећеним видом прилагођавањем сталне музејске поставке. У том смислу, припремљена је тактилна изложба са 19 реплика одабраних експоната из збирки музеја са циљем да се допринесе социјалној интеграцији слепих и слабовидих кроз доступност културним садржајима.
Носилац пројекта је Окружна организација слепих у Лесковцу, у партнерству са Народним музејом, а финансиран је од стране Министарства културе и информисања Републике Србије.
Изложба је отворена 15. октобра 2018. на Међународни дан белог штапа и остаће као део сталне поставке Народног музеја. Аутори пројекта су Сузана Ранђеловић и Мирослава Вукојевић из Окружне организације слепих Лесковац.

Урађен је и аудио-водич за тактилну изложбу и сталну поставку за слепа и слабовида лица, као и каталог и легенде на Брајевом писму. Организован је и Округли сто на тему „Дизајн за све“ на коме су учествовали и упошљеници Народног музеја, као пример добре праксе. Одржане су и креативне радионице за децу школског узраста под називом „Видим њиховим очима“. Путем чула додира, деца су учила о животу људи са инвалидитетом, покушавајући да уђу у свет слепих и сазнају на који начин они, тактилно, доживљавају музејске предмете.

Учествовала су и деца из Школе за основно и средње образовање „11. октобар“. Један од циљева инклузивних радионица у музеју јесте да деца осете да су и сама део наше културне прошлости. Развијањем позитивних осећања према „оживљеној прошлости“, омогућава се деци да неке њене стране искусе кроз самосталну активност, уз помоћ додира.

3.6.6.„Хетеротопија“

У оквиру Другог позива ИПА прекогранична сарадња Србија-Бугарска у овиру области - Одрживи туризам, Народном музеју у Лесковцу су одобрена средства за реализацију пројекта "Хетеротопија" у партнерству са општином Ботевград. Пројекат ће се реализовати 2019/2020. Општи циљ програма је Постизање уравнотеженог и одрживог развоја пограничног региона између Бугарске и Србије као део европског простора. Пројекат "Хетеротопија" доприноси оживљавању граничног подручја, Лесковца и Ботевграда уз коришћење старих и стварање нових капацитета, промоцију развој и реализацију заједничких туристичких пакета услуга, јачање прекограничне сарадње. Поред тога, пројекат се фокусира на промоцију одрживог развоја културног туризма.

Активности пројекта:

1. Реконструкција хола, информациони центар за посетиоце, сувенирница, уклањање препрека за особе са инвалидитетом. Функционална реорганизација улазног простора, како би се имплементирао нови садржај, инхерентан савременом приступу и дизајнирању музејских објеката (за пружање услуга посетиоцима, продаја сувенира, пружање информација о туристичким

дестинацијама које могу посетити) - приступ ће бити омогућен особама са инвалидитетом постављањем рампе.

2. Дигитализација Сталне поставке за очување културне баштине генерацијама и туристичко, културно-историјска промоција градова
Ова активност бави се стварањем базе дигиталних музејских инвентара, виртуелном презентацијом сталне поставке Народног музеја у Лесковцу, набавком неопходне опреме и едукацијом музејског особља за спровођење овог процеса унапређења и модернизације. Користећи савремене технологије - 3Д скенирање и виртуелну реалност и опрему за промоцију и одрживо коришћење, културно наслеђе Лесковца биће представљено младима, особама са инвалидитетом, домаћим и страним туристима. Такође се очекује развијање интерфејс апликационе платформе за рад са виртуалним 3Д моделима одеће и праћење кретања помоћу Кинецт уређаја, као и креирање едукативне андроид игре за децу и младе као забавно и креативно упознавање културног наслеђа.

3. **Музејски трг - Лапидаријум** - музеј на отвореном, има за циљ да покаже богату историју Лесковца грађанима и туристима кроз сталну изложбу под отвореним небом. Налази се око постојеће зграде Народног музеја. Циљ је да се обезбеди интерактивни приступ артефактима који су део историје Лесковца од 8000 година. Пројекат предвиђа стварање и уградњу постоља на музејском тргу, за експонате из збирке Народног музеја. Лапидаријум је место комуникације и активног и креативног приступа културном наслеђу. Урадиће се и покретне полице, витрине, покретни панои за приказивање нових изложби, простор за организацију промоција, 3д пројекције, предавања, концерте, радионице за децу... кроз примену савремених технологија у функционисању установе и у комуникацији са публиком.
Аутори пројекта „Хетеротопија“ су: Мира Ниношевић, Сузана Ранђеловић и Верољуб Трајковић.

3.7. Изложбена делатност у 2018

Народни музеј је у току 2018. године реализовао укупно 18 изложби, своје изложбе (3 у музеју, 1 у Галерији РТС-а, Нишу и Врању, 1 изложбу у Паризу), као и 11 изложби других установа, са укупно је **4.800** посетилаца. Народни музеј Лесковац ј,е поред ауторских изложби, реализовао изложбе на основу позива Уметничког већа музеја, као и на основу конкурса за излагачку 2018. годину у обе галерије Народног музеја. На конкурс су се могли пријавити сви заинтересовани стваралоци, ликовни и визуелни уметници, млади уметници, уметници који су се потврдили својом уметничком биографијом и стекли релевантне уметничке референце.

1.Изложба „Поглед кроз прозор “, Димитрије Пецић, 20.02.-10.03.2018.
Садржај изложбе: радови на папиру и дрворези

2.Изложба „Шесто бијенале уметника Врања“, Мирјана Јовановић, историчар уметности, 10.4.-25.4. 2018.

Садржај изложбе: цртежи, слике, скулптуре, видео рад, графике

3.Изложба „Марта Божик, Графике“, 27.4.-17.5.2018.
Садржај изложбе: Линогравуре

4.Изложба „Ратни пут моравске дивизије 1914. -1918. “, Мира Ниношевић, Верољуб Трајковић, 10.5.-28.6.2.2018.
Садржај изложбе:фотографије,документи, експонати

5. Изложба „ Савремени француски женски стрип“, 30.6 – 8.7. 2018
Садржај изложбе: цртежи, стрип табле

6. Изложба „Теслин дан “, 10.7. - 20.7. 2018.
Организатор изложбе: Удружење Теслин торањ, Лесковац, Удружење инжењера и техничара Лесковац
Садржај изложбе: Цртежи, фотографије, експонати

7.Изложба „Изложба цртежа Радована Станојевића “, 24.7.-20.8.2018..
Садржај изложбе: Цртежи на папиру

8. Изложба „Ратни пут Моравске дивизије 1914-1918“, Мира Ниношевић, Верољуб Трајковић, Галерија РТС-а, Београд, 5.9.-10.15.9.2018.

9. Изложба „Срби и Французи браћа по оружју“, Мира Ниношевић, Верољуб Трајковић, Културни центар Србије у Паризу, 12.9 - 1. 12. 2018.

10. Изложба „Немањићи - рађање краљевине“, Петар Ђиновић, 29.9.-10.10.2018.
Садржај изложбе: костими, реквизите са снимања серије: Немањићи – рађање краљевине

11. Изложба „Изложба награђених дечијих ликовних и литерарних радова, поводом расписаног конкурса у оквиру недеље Светосавских свечаности “, 22.1.-20.2.2018.
Садржај изложбе: цртежи

12. Изложба „Наша историја, наша сећања“, 12.10. -16.10.2018.
Изложбу је реализовао Француски институт у Србији

13. Изложба „Ратни пут Моравске дивизије 1914-1918“, Галерија Народног музеја у Врању, Мира Ниношевић, Верољуб Трајковић, 04.10 -15.10.2018.

14. Стална тактилана изложба „Додирни прошлост“, Сузана Ранђеловић, Стална поставка, Времеплов лесковачког краја, 15.10.
Садржај изложбе: музејске реплике

15. Изложба калиграфија „Црно и бело о уметности“, Лазар Димитријевић, 24.10.-6.11.10.2018.
Садржај изложбе: Калиграфије

16. Изложба „Избор дела из Кабинета графике Факултета ликовних уметности у Београду – Првих петнаест година Графичког одсека, 1940-1955.“, 1.11.-15.11.2018.
Садржај изложбе: графике настале првих петнаест година рада Графичког одсека Факултета
17. Изложба „Ратни пут Моравске дивизије 1914-1918“, Мира Ниношевић, Верољуб Трајковић, Дом војске, Ниш, 13.11.- 25.11.2018.

Садржај изложбе: ратни дневници, белешке, дописне карте, фотографије, роворски сувенири које су ратници правили на фронту у тренуцима предаха између борби.

18. Изложба „Чувари културне баштине - 70 година“, упошљеници музеја, 5.12.2018. – 01.02.2019.
Садржај изложбе: предмети из музејских збирки

Медијска покривеност изложби: РТС Београд, Дописништво РТС-а Лесковац, ТВ Коперникус, ТВ Лесковац, ТВ протокол К1, Студио МТ, Радио Лесковац, Facebook, Инстаграм профил музеја, сајт музеја, Југмедија прес, Јужне вести, Југпрес,

3.8. Теренска истраживања

Како је предвиђено планом рада за 2018. годину, обављена су заштитна археолошка ископавања на локалитету црква Св. Пантелејмона (Св. Петка) у Газдару. Откривен је део основе темеља јужног зида цркве из 15. века. Очуван је у дужини 1,4 м, ширине 0,80 м са лицем у сухозиду од плочастог камена, док је унутрашњост зида испуњена облуцима. Откривена су 24 гроба, као и 15 група дислоцираних костију. Већина скелета је у лошем стању. Сви покојници су слободно укопани у здравицу, положени на леђа са рукама прекрштеним на грудима, стомаку или карлици. Оријентисани су у правцу запад–исток са извесним одступањима. Скелети у гробовима 93 и 100 су имали камен изнад главе, док је скелет у гробу 98 имао камен код ногу. Само су у гробовима 91, 92, 98 и 100 откривени налази. У гробу 91/2,као део личног накита, откривено је осам тордираних наруквица од брозе – три на левој и пет на десној руци. Откривена су четири бронзана прстена – један на левој, два на десној, а један је откривен током прања костију. Пронађен је пар наушница од бронзе са посребљењем у облику карике са кружном сребрном јагодом која је декорисана псеудо гранулацијом. У гробу 98 откривена је бронзана тракаста наруквица, а у гробу 100 један аспреј трахеј билон. Неколико бронзаних дугмади пронађено је у гробу 92, док су у гробовима 88 и 89 откривени фрагменти глеђосане зделе и фрагменти лонца са орнаментом валовнице. Ове околности допуштају претпоставку да је црква из 15. века подигнута на старијем хоризонту сахрањивања. То потврђује и прелиминарна анализа покретног археолошког материјала - првенствено бронзане тордиране наруквице и прстење са урезаном представом људи и животиња и пар наушница са јагодом које се датују у период с краја 12. и прву половину 13. века. Налаз аспрон трахеј билона искован у време Андроника Првог (1183-1185) то и потврђује.
Континуитет употребе некрополе од 12. до 15. века, број и густина гробова сведоче о интензитету живота српског живља. Свакако се може везати за рударску активност око данашњег рудника Леце.
Након завршених ископавања, срођена је документација, опране су кости и пребачене у Ниш антропологу Драгици Гојковић. Припремљена је и финална документација која је послата Министарству културе Републике Србије, Народном музеју Београд и Заводу за заштиту споменика културе у Нишу.

Извршен је обилазак локалитета на којима су идентификоване, у старијој литератури, тзв. мегалитске структуре, односно споменици, у селима Савинац, Вујаново и Лозане. Пронађен је велики број природних камених формација, с

тим што постоје наговештаји за још налаза који могу алудирати на описе у старијој литератури.

У августу и септембру, Владимир Стевановић је ангажован у оквиру пројекта „Пуста река 2018.“ поводом систематских археолошких ископавања на локалитету Свињаричка чука у селу Штулац. У пројекту су учествовали Институт за оријенталну и европску археологију из Беча, Археолошки институт из Београда и Народни музеј у Лесковцу. Овом приликом је реализован први део вишегодишњег пројекта приликом којег је потврђено постојање средњенеолитског насеља на локалитету.

У сарадњи са Центром Витез из Лесковца, организовао сређивање локалитета Скобаљић град и чишћење од растиња. У акцији су учествовали Народни музеј Лесковац, Центар Витез, Нинђуцу клуб Буђинкан Лесковац, Светосавска витешка академија, Дом културе Вучје и Србија Шуме. Радио Телевизија Србије је овим поводом урадила видео репортажу.

3.9. Набавка музејских предмета, стручна обрада и сређивање збирки

Оформљена је нова Збирка епиграфских и камених споменика са 28 предмета, као и збирка Књижевне заоставштине.

Народни музеј Лесковац добио је на поклон део керамичког лонца са фрагментованом дршком. Предмет је пронађен на имању дародаваца Казимира Михајловића из села Мијајлица.

Из Нумизматичке збирке I обрађено је 45 примерака добро очуваног новца од 1. до 5. века. Новац је идентификован према владарима, ковницама и времену ковања.

Сви предмети коју су добијени на поклон од Невене Милић из Београда, унуке Војислава С. Поповића из Власотинца, преузети су и смештени у депо Музеја. Урађена је превентивна конзервација и сачињен је списак свих преузетих предмета. Музеј је на овај начин обогатио своју збирку са нових 313 предмета.

Од Ђорђа Милтеновића из Ниша откупљена је макета средњовековног Скобаљић града за потребе излагања у сталној музејској поставци.

У 2018. години обрађено је 210 предмета Нумизматичке збирке. Године 2018. Нумизматичка збирка је обогаћена поклонима. Драгољуб Илић из Вучја поклонио је 793 кованица и 2 папирне новчанице, Драган Радовић је поклонио 7 кованица и Небојша Димитријевић је поклонио 295 примерака кованица. Обрађени су сви поклоњени предмети, укупно 1097, што са претходних 210 даје збир од 1307 обрађених предмета. Захваљујући овим поклонима, извршена је ревалоризација колекције кованог новца Нумизматичке збирке, која сада чини 1528 предмета.

У инвентарној књизи збирке Нумизматика I инвентарисана су 103 примерка новца од појединачних налаза.

Средњовековна збирка – 153 инвентарних записа, класично и електронски.

Са ископавања, април-мај 2018. на локалитету цркве Св. Пантелејмона у селу Газдару, обрађена су 22 предмета.

У 2018. години настављен је рад на картонима предмета из збирки. Већина инвентарисаних предмета је фотографисанио, а фотографије су након обраде, убачене у дигиталне важеће ИКА картоне. До сада је урађено 1050 ИКА картона са подацима, док око 855 картона осим основних података има и фотографије предмета.
Збирка разгледница – скенирана и обрађена од инв. бр. 223 до инв. бр. 333
Збирка Љубе Маринковића - скенирана и обрађена од 1082 до инв. бр.1164

3.10. Заштита

3.10.1. Превентивна заштита

У депоима је обављана редовна делатност конзерваторске службе: редовна контрола стања музејских предмета у сталној поставци, редовна контрола предмета у депоу, смештај новонабављених предмета, а у сарадњи са руковацима збирки одвојени су предмети за конзервацију. У депоу бр. 5 извршен је преглед предмета према Списку издвојених (укупно 40). Извршен је преглед предмета у Сталној поставци, први спрат, етнологија, кујунџијски занат (укупно 49).

Рађена је Редовна контрола и сезонска дератизација и дезинсекција зграде Музеја, Градске куће, Спомен куће Косте Стаменковић и Текстилног музеја у Стројковцу.

3.10.2.Конзервација

Изложба Ратни пут Моравске дивизије – 65 предмета
Изложба Чувари културне баштине - 70 година. Поводом одржане изложбе конзервирано је још око 30 предмета из археолошких збирки, етнолошке, нумизматичке и збирке књижевне заоставштине.
Смештај материјала и конзервација новца од бронзе са некрополе и насеља у Малој Копашници - Укупно је конзервирано и предато на реверс 240 Ц налаза.
Конзервирано и предато на Реверс 11 новчића БАТ (Билон Аспрон Трахеј).
ЦАРИЧИН ГРАД - 68 предмета од гвожђа. Предмети су очишћени, заштићени на основу Захтева за конзервацију предмета

Вођена је редовна конзерваторска документација о конзервираним предметима (електронска форма).

3.11. Документација Музеја

У одсеку документације раде документариста - координатор за дигитализацију, мултиме дијалну презентацију и комуникацију, документариста - координатор за дигитализацију, информационе технологије и комуникације, координатор музејске издавачке делатности и дизајна и двоје самосталних техничара у музејској делатности.
Одсек документације је основан како би се постигло унапређење дигиталних метода и техника за чување, представљање и анализу културног наслеђа и обезбеђивање системског, квалитетног и уједначеног приступа дигитализованој и грађи.

С временом се развија тежња за организованим документирањем, међусобном сарадњом и повезивањем музеја те подизањем стандарда у процесу документирања грађе. Стратегија развоја културе Републике Србије од 2017. до 2027. Године, између осталог, препознаје дигитализацију културног наслеђа као битан фактор у превентивној заштити културног наслеђа, којом се обезбеђује већа видљивост, квалитетнија презентација и промоција културног наслеђа државе. Уводе се правилници о вођењу музејске документације, а развојем технологије дигиталних медија отварају се нове могућности. Правилник о ближим условима за дигитализацију културног наслеђа усвојен је 4. 10. 2018. Године, чиме су установе културе у Србији добиле јасна упутства како да се културно наслеђе сачува у дигиталном облику и да буде доступно грађанима. Стално пристизање нових материјала захтева ефикасну стручну обраду, што једноставнији поступак уношења података, трајно и сигурно похрањивање, те приступ унесеним подацима за даљу обраду, проучавање, заштиту и излагање.

ИМУС

Имус је Информациони систем намењен каталогизирању, односно трезорирању података о музејским предметима – културним добрима која се налазе у музејским фондовима, као и документовању делатности музеја као установа културе. Предности овог система и резултати који су постигнути његовом применом препознати су и препоручени од стране Министарства културе и информисања Републике Србије. Кроз софтвер Имус, Народни музеј у Лесковцу ради на дигитализацији културног наслеђа. Увођењем Имуса у музеј завршава се још једна из низа активности које имају за циљ системско уређење области дигитализације културног наслеђа у Србији.

Обука за рад у информационом систему обављена је по други пут у Народном музеју у Лесковцу у септембру 2018. године и подразумева (практични рад са новом апликацијом, стицање знања о променама у организацији посла, стицање знања о могућностима нове апликације), иницијално пуњење базе података, тестирање, психолошко прихватање нове апликације. Кроз седам деценија рада ове институције реч је о материјалу великог обима, који настаје унутар сваког одељења посебно.

Анализа грађе показала је да се могу издвојити следеће врсте: материјал изложби, документација различитих манифестација, догађаја у музеју, збирки, научних пројеката, теренска документација, уговора о поклону, извештаја о раду музеја и сл.
У одсеку документације у 2018. години урађено је следеће:

- Дигитализована је Улазна књига од редног броја 625 до 1279.
- Израда текстова информација које су слате медијима и званицама Музеја, као и оних који представљају информисање о раду установе преко друштвене мреже facebook и сајт. Штампање и припрема позивница као и скенирање и штампање разних докумената, резање дискова.
- Срођен је списак лица која су од 1976. до 2017. године продавали или поклањали предмете Народном музеју у Лесковцу.

- Учешће у протоколарним обавезама приликом организовања конференција за новинаре.

- Систематизовани су записници, програми рада извештаји о раду Музеја од 1946-2005. године. Хронолошки су поређани у фасциклама и направљен је списак.
- Систематизовани су Спискови уговора о откупу и поклону 1947-1960. године. Хронолошки су поређани у фасциклама и направљен је списак.
- Систематизоване су награде, дипломе, захвалнице, повеље, признања од 1967-2018.године. Хронолошки су поређани у фасциклама и направљен је списак
- У Улазну књигу музејског материјала, уписани су: Уговори о поклону (17) и откупу (1) од тога 16 уговора о поклону са 402 предмета, 1 уговор о откупу са 1 предметом, 1 предлог са теренских истраживања 9 предмета и 1 предлог под напоменом „нађен у музеју“ са 795 предмета. Укупно је у улазну књигу уписано 1207 предмета.
- У одсеку документације музеја организују се и извршавају послови на уношењу података о културним добрима из музеја у Централни регистар, у складу са утврђеним правилима о вођењу централног регистра, а у сарадњи са кустосима збирки, непосредно. Овај посао подразумева и слање података и документације из Народног Музеја Лесковац у централни регистар Народног Музеја Србије у Београду
- Рад секундарне документације свих одсека музеја: аудио-визуелни фондови, хемеротека, медијатека, евиденција о изложбама, евиденција о конзерваторско-рестаура торским поступцима, евиденција о образовној делатности, евиденција о стручном и научном раду, евиденција о издавачкој делатности, документација о маркетингу и односима с јавношћу, документација о оснивању и историји Музеја.
- Убацивање садржаја и ажурирање сајта. Такође, музеј има своје профил на фејсбуку (Muzej Leskovac aktivan profil) који омогућује објаву вести, промоцију изложби, ширење садржаја, стварање иницијативе за интеракцију са посетиоцима.У 2018. прилагођен је део сајта о приступачности за људе са инвалидитетом.

- Монтирање аудио и видео опреме поводом одржавања изложби и свечаности у музеју, као и срећивање снимака аудио водича за слепе.

- Израда изложбених легенди, смештање предмета за излагање. Фотодокументација крајњег изгледа изложби.

- Постављање изложбе "Моравци и Французи - браћа по оружју (1916-1918)" у културном центру Србије у Паризу.

- Постављање изложбе Ратни пут моравске дивизије 1914-18. год. У Галерији РТС-а у Београду и Галерији Нардоног музеја у Врању.

- Обрада фотографија и докумената – 2436.

- Фотографисање и скенирање предмета – 1875.

- Фотографисање дешавања у музеју - 3685

- Обрада фотографија за сајт – 97.

- У 2018. години набављена је расвета, фото опрема и објектив за фотографисање микрообјеката, што омогућује израду јасних слика за публикацију музејских предмета.

3.11.1. Дизајн

Дизајнер је радио на графичком дизајну изложби из музејских збирки; организовању и припреми израде каталога, разгледница, постера, и другог дизајнерског пропагандног материјала; реализацији дизајна поставке и простора за повремене изложбе, као и графички дизајн тематских изложби. У 2018. години је, у складу са реализацијом планираних пројеката, урађено следеће:

- Дизајн и графичка припрема на пројекту „Ратни пут Моравске дивизије 1914-1918“ (изложба, фотомонографија, књига, каталог, позивнице, плакат, банери)
- Дизајн корица и припрема за штампу „Лесковачког зборника“
- Дизајн и припрема за штампу у оквиру пројекта „Додирни прошлост“
- Дизајн и припрема за штампу изложбе и пропратног материјала „Les Moraves et les Français frères d'armes / Моравци и Французи браћа по оружју“
- Дизајн поставке, монографије и пропратног материјала за изложбу „Чувари културне баштине - 70 година“

3.11.2. Издавачка делатност

У оквиру обележавања 10. маја, Дана Народног музеја у Лесковцу, промовисана је нова, 58. свеска Лесковачког зборника, серијска мултидисциплинарна научна публикација коју Народни музеј у Лесковцу у континуитету издаје већ 58. година. Он, као такав, не припада само историографији, науци, већ и култури, културној баштини овог краја, па и шире. У овој свесци објављени су текстови из археологије, историје, етнологије, историје уметности итд. Аутори приложених текстова су упосленици Народног музеја, али и локални истраживачи, као и научни сарадници републичких научних установа и факултета у Београду и Нишу.

Поред Лесковачког зборника, у 2018. години музеј је у оквиру издаваштва издао следећа издања:

- Фотомонографија „Моравска дивизија у Првом светском рату 1914-1918“
- Публиакција „Ратни пут Моравске дивизије 1914-1918“
- Монографија „Чувари културне баштине - 70 година“
- Каталог изложбе „Срби и Французи у Великом рату 1916-1918“
- Документарни филм „Срби и Французи у Великом рату 1916-1918“

3.11.3. Хемеротека и фототека

Прикупљено је и архивирано око 220 чланака о Народном музеју, објављених у електронским и штампаним медијима. Систематизоване су фотографије и видео-записи са отварања и посете изложбама, манифестацијама, предавањима и радионицама које су се дешавале у музеју у претходној години. Од бројних написа и извештаја издвојили бисмо:

-„Прва стална тактилна поставка у Србији отворена у Лесковцу“ – Југмедија, 15.10.2018.
-У Паризу изложба лесковачког Народног музеја – РТС 16.09.2018.
„Французи и Моравци браћа по оружју“, изложба која је у Паризу изазвала сузе и аплаузе – Југмедија, 13.09.2018.

-„Јунаци Моравске дивизије“ – Вечерње новости, 05.09.2018.
-„Изложба „Ратни пут Моравске дивизије 1914-1918“ у галерији РТС-а – РТС, 05.09.2018.
-„Лесковачки музеј и праисторијске пљескавице“ – РТС, 01.09.2018.
-„Ауторски тим Народног музеја добио награду „Михаило Валтровић“ „– Југпрес, 21.05.2018.
-„Прича посвећена сенима, спомену и слави нашим храбрим прецима“ – Југмедија, 10.05.2018.

3.11.4. Учешће у телевизијским и радио-емисијама

У извештајном периоду кустоси Народног музеја учествовали су у више програма електронских и других медија у којима су говорили о раду Народног музеја (РТС-Београд, ТВ Лесковац, дописништво РТС-а, ТВ ЗОНАПЛУС, ТВ Врање, РТВ Фокус Врање, Југмедија онлине, РТ Војводина....).

3.11.4. Односи с јавношћу

У оквиру одсека документације организовани су програми посета и конференције за штампу поводом већих музејских пројеката, а редовно су обавештавани новинари и медији о догађајима у Музеју. Електронски позиви за сва дешавања у Музеју слати су медијима, основним и средњим школама са територије Јабланичког округа, институцијама, сарадницима и пословним партнерима Музеја. Фејсбук страница и сајт музеја редовно су ажурирани. Најављиване су предстојеће активности али су и пратиоци друштвене мреже могли да се информишу и о њиховој реализацији. Отворен је Инстаграм профила музеја. О активностима Музеја подаци су достављани телевизијским и радио станицама, интернет порталима, дневним и штампаним листовима.

Поред музејског профила Muzej Leskovac Aktivan Profil и сајта www.muzejleskovac.rs, о раду Народног музеја у Лесковцу пласиране су информације кроз програме бројних локалних и републичких медија: РТС-Београд, Радио Београд, ТВ Лесковац, Протокол К1, Студио МТ, ТВ Клисура, ОК радио, Радио 016, Југмедиа, Медија центар, Јужне вести, vesti.rs, Лесковац-Портал града, Јужна Србија инфо, Удружење независних новинара, adavinic.com, Народни музеј Београд, Музеји Србије, 10 дана од 10 до 10, Вечерње новости, Нова наша реч, Блиц, Политика, часопис Време, РТ Републике Српске.

Организоване су конференције за новинаре поводом најаве Дана музеја и манифестације „Музеј за 10“, две конференције за новинаре поводом спровођења пројекта „Додирни прошлост“ и „Повећање приступачности музеја“. Затим конференција на којој је представљен програм „Музеј на отвореном – оживимо прошлост – пробајте праисторијске пљескавице“, који је био реализован за време „Роштиљијаде“, као и поводом Валтровићеве награде

коју је Музејско друшво Србије доделило археолозима Народног музеја у Лесковцу. Одржане је и конференција поводом обележавања 70 година Музеја.

3.12. Промоције и презентације

Кустоси Народног музеја у Лесковцу учествовали су у следећим манифестацијама:

„Ноћ истраживача“
„Ђачки панађур“
„Сајам сувенира“
„Мај месец математике“
„Панађур дидактичких средстава и активности“
„Музеј за 10“
„Ноћ музеја“
„Међународни дан музеја“
„Недеља музеја“
„Дечја недеља“
„Дан белог штапа“
„Роштиљијада“
„Дани Царичиног града“

3.13. Образовна делатност

У току 2018. осмишљене су и реализоване едукативне радионице и предавања која су била добро посећена.

3.13.1.Предавања и презентације

На Конференцији посвећеној људима са инвалидитетом „Балкански музеји без границе“ у Скопљу, Сузана Ранђеловић одржала је презентацију о раду са људима са инвалидитетом у Народном музеју у Лесковцу.

На манифестацији „Дани Царичиног града“ - Владимир Стојановић одржао је презентацију са фотографијама и историјатом ископавања на Царичином граду. После шетње Царичиним градом у визиторском центру „Теодора“ је приказана презентација, после које је одговарано на питања посетилаца.

„Гвоздено доба у Лесковчкој котлини“ - Владимир Стевановић. На предавању је било речи о најмлађем периоду праисторије – Гвозденом добу, који обухвата временско раздобље од око 1100. године пре нове ере, па све до почетка историјског периода. Такође је било речи о народима и културама које су живеле у Европи и на Балкану у овом периоду, те који су били њихови обичаји, чиме су се бавили и по чему су били карактеристични.

3.13. 2. Едукативне радионице и сарадња са осталим установама

У организацији Научног клуба Центра за стручно усавршавање у образовању, организоване су активности поводом обележавања манифестације „Мај месец математике“. Кустоси музеја су узели учешће у активностима центра у обележавању месеца математике.

У организацији Народног музеја у Лесковцу, а у склопу изложбе „Ратни пут Моравске дивизије 1914-1918“, 14. и 15. јуна 2018. године одржан је мали и велики турнир у друштвеној игри „Пробој Солунског фронта“. Турнир се организује као културно-образовна активност намењена деци основношколског узраста. Игра Пробој Солунског фронта настала је у склопу пројекта “Да рат остане само игра“. Деца су имала прилику да се упознају са изложбом „Ратни пут Моравске дивизије 1914-1918“ у Народном музеју Лесковац.

Од септембра до децембра реализован је пројекат музејског педагога „Деца у времеплову кроз културну баштину лесковачког краја“. Пројекат је финансиран од стране Центра за промоцију науке. Пројекат је подразумевао обилазак значајних историјских знаменитости Лесковца и околине и организацију интерактивних радионица за децу узраста од 5 до 11 година (чланови Дечјег музејона и остала деца која су показала жељу за учешћем).

Друге године за редом Народни музеј у Лесковцу се прикључује као партнер Центру за стручно усавршавање у образовању Лесковац у организацији манифестације „Ноћ истраживача“. У оквиру манифестације организован је излет до Царичиног града и интерактивна поставка „Музејски кутак“ у Центру за стручно усавршавање у образовању. Деца су имала прилику да се у аутентичном амбијенту града, пратећи мапу Царичиног града и кроз разговор са кустосима упознају са некадашњим изгледом града, начином становања, живота, али и историјским и културним значењем археолошког локалитета. Након обиласка локалитета, организована је и радионица „Направи свој сувенир“ на којој су деца од глине израђивала реплике предмета који су пронађени на Царичином граду и могла су да их понесу са собом као сувенир.

У ноћи истраживача, 28. септембра у Центру за стручно усавршавање сви посетиоци програма могли су да се придруже кустосима у Музејском кутку у ком је представљен дидактички материјал и активности које се реализују у Музеју у раду са најмлађим посетиоцима. Сав материјал осмишљен је тако да приближи културно наслеђе деци и заинтересује их за даља истраживања археологије, историје и етнологије лесковачког краја. Домине, накит и оружје, мице, пузле, мини разбоји, мозаик само су део дидактичког и креативног материјала којим су превасходно деца, а и остали посетиоци могли да се играју и истражују.

Народни музеј Лесковац прикључио се манифестацији „Панађур дидактичких средстава и активности“, коју организује П.У. Вукица Мировић из Лесковца. Тема овогодишње манифестације је Рециклирана пластика-чиста фантастика. У простору Дечијег музејона 7. и 8. новембра реализоване су четири музејске радионице „Чик погоди од чега сам“.

3.13. 3. Дечја недеља

Дечја недеља се традиционално одржава у првој недељи октобра, у циљу скретања пажње јавности на децу и младе, на потребе и права деце и младих у породици, друштву и локалној заједници, на њихова права да одрастају у што

бољим условима, на једнаке шансе за развој и остварење свих својих потенцијала. Народни музеј у Лесковцу се и ове године традиционално укључио у обележавање Дечје недеље.

У периоду од 1. до 6. октобра врата Народног музеја и Дечијег музејона била су отворена за сву децу која су желела да посете сталну поставку музеја и Градску кућу.

У оквиру дечје недеље, од 1. до 6. октобра, реализоване су следеће културно-образовне активности:

- Радионице за децу са инвалидитетом – „Моја књига, музејска прича“,
- Радионица – „Игра памћења“,
- Радионица – „Мице“,
- Музејска радионица „Времеплов лесковачког краја“
- Излет до Текстилног музеја у Стројковцу и музејска радионица „Ткање“.

У оквиру дечје недеље музејске поставке је посетило **520 деце**.

3.14. Библиотека Музеја

Библиотека је, сходно својим могућностима, информисала и помагала читаоцима у одабирању литературе. Библиотека је имала 112 корисника. Фонд библиотеке у овом периоду увећан је разменом за 208 публикација и поклоном за 166.

3.15. Градска кућа и Дечји музејон

У 2018. години Градска кућа Народног музеја у Лесковцу усмеравала се ка остваривању више циљева, као и на организовању активности које су изазвале велику пажњу послетилаца. Веома запажене и посећене реализоване активности усмерене према публици у градској кући биле су:

- Отварање Дечјег музејона
- Ноћ Музеја
- Међународни дан Музеја

У 2018. години Градску кућу посетило је укупно **1985** посетилаца. Дечји музејон је смештен у простору Градске куће, издвојеном објекту Народног музеја у Лесковцу и опремљен савременим техничким и наставним помагалима, кутком за читање са дечјом библиотеком, играчкама, друштвеним играма и специјално дизајнираним дидактичким материјалом који омогућава деци да на очигледан начин, уз музејске експонате или реплике музејских предмета, кроз игру, интеракцију и дружење са кустосима изграде правилан и близак однос према културном наслеђу. Отварању Дечјег музејона присуствовала је Сања Цупаћ, саветник у Министрству за културу и информисање Републике Србије. Током године у Дечјем музејону одржаване су музејске радионице, породични програми, дечје представе, дечје књижевне вечери, дечје изложбе и сл. васпитно-образовне активности. Све активности су засноване на савременој педагошкој методологији, која подразумева активно учешће деце у раду и поштовање педагошких принципа. Број чланова у дечјем музејону је 52 а музејон имао 13 (342 посетилаца) школских и предшколских посета на радионицама у Дечјем музејону. Одржане су радионице: „Породични програм Градска кућа“**,** “Музејонски играњац“, „У сусрет Ускрсу“, „Мице“, „Чик погоди од чега сам“.

3.16. Учешће на стручним и научним скуповима из музеологије

-Семинар и радионицама о коришћењу јединственог информационог система, намењеног евидентирању покретног културног наслеђа. Семинар је намењен стручним лицима из музеја у вези са ИМУС програмом и стварањем дигиталне базе података.

- Семинар „Хиперповезани музеји“ у Београду

- Семинар Практично писање пројеката ИПА Србија-Бугарска – семинари одржани у Лесковцу и Врању

-Семинар „Програм Креативна Европа-припрема пројеката“, одржан у Тршићу.

-Конференција „Балкански музеји без границе“ у Скопљу, посвећена људима са инвалидитетом.

3.17. Посета музеју

У извештајном периоду Музеј је посетио већи број грађана, ученика, војника туриста и гостију Града Лесковца. Сфере интересовања биле су: стална поставка Музеја, Градска кућа, Текстилни музеј у Стројковцу, локалитет Царичин град и галерије Народног музеја, које су у 2018. године имале 4850 посетилаца. У фебруару, за време школског распуста ученицима је била омогућена бесплатна посета музејских објеката. Такође, за време Дечје недеље, као и за време трајања манифестације „Музеј за 10“ посета музеју је била бесплатна. Рад музејских водича је задовољавајући и утисци посетилаца су позитивни. Број посетилаца по објектима и дешавањима приказан је у следећој табели:

Објекат	Број посетилаца
Стална поставка	2086
Царичин град	5175
Стројковце	194
Градска кућа	1985
Дечја недеља	520
Музеј за 10	4700
Галерије музеја	4850
Укупно	**19510**

4.ПРИХОДИ И РАСХОДИ УСТАНОВЕ

4.1. Пословна 2018. година

2018. година је завршена са позитивмин финансијским пословањем, што се види из разлике прихода и трошкова 31.12.2018.год.

ТЕКУЋИ ПРИХОДИ
УКУПНО:.....74.726.694,46

ТЕКУЋИ РАСХОДИ
УКУПНО:.....74.726.468,88

4.2. Пословна 2018. година

У 2018. Години Народни музеј је располагао са знатно већим средствима у односу на 2017.годину, и тиме су се стекли услови за реализацију програма и пројеката.

ТЕКУЋИ ПРИХОДИ
УКУПНО:.....74.726.694,46

ТЕКУЋИ РАСХОДИ
УКУПНО:.....74.726.468,88

4.3. Упоредни подаци по годинама

Увидом у стање прихода и расхода за 2017. и 2018. годину , види се да је Народни музеј у Лесковцу у 2018.години имао приходе веће за 15.928.553,46 динара, како из буџета града, тако из буџета Министарства културе, донација, сопствених прихода и после више година приходе од Националне службе за запошљавање – јавни радови.

4.3.1. Пословни приходи по годинама у милионима динара

2014. година - 48.000.000,00

2015. година - 50.000.000,00

2016. година - 47.000.000,00

2017. година - 58.000.00000

2018. година - 74.726.694,00

Основни извор финансирања чине средства из буџета града по свим економском класификацијама, а реализација пројеката спроведена је средствима из Министарства, донација и делом из сопствених средстава.

4.3.2. Нето добит / губитак у хиљадама динара

2014. године Народни музеј у Лесковцу је пословао са суфицитом од 13.000,00 динара. Средства у овом износу су остала неутрошена на жиро рачуну за сопствение приходе.

2015.године Народни музеј у Лесковцу је пословао са дефицитом од 13.000,00 динара. Средства пренета у овом износу на жиро рачуну за сопствение приходе, приходована су у 2014. години а утрошена у 2015. год.

2016.године Народни музеј у Лесковцу је утрошио сва пренета средства из буџета града, буџета Министрства, донација и сопствених прихода.

2017.године Народни музеј у Лесковцу је утрошио сва пренета средства из буџета града, буџета Министрства, Националне службе за запошљавање, донација и сопствених прихода.

2018.године Народни музеј у Лесковцу је утрошио сва пренета средства из буџета града, буџета Министрства, Националне службе за запошљавање,средства за боловање, донација а на жиро рачуну сопствених прихода 31.12.2018. г. има 225,58 динара.

4.4. Приходи и расходи у 2018. години

Народни музеј је у 2018.години пословао позитивно што се види из наведених прихода и трошкова, а у складу са финансијским планом и свим економским класикфикацијама за 2018. Год.

ТЕКУЋИ ПРИХОДИ УКУПНО:.....74.726.694,46

Приходи из буџета града.....65.431.630,22

Приходи од Министарства културе.....7.015.024,52

Меморандумске ставке(болов. преко 30 дана и породиљско).....1.107.551,62

Приходи од донација.....176.561,40

Сопствени приходи.....861.155,86

Приходи од Национ. службе за запошљавање (јавни радови.).....134.870,84

Примаран и основни извор прихода престављају средства оснивача – Града Лесковца, која су реализована у износу од 65.431.3630,22, док је преостала сума реализована из других извора, по различитим основама (приходи од донација, приходи од продате робе, наменски приходи по пројектима).

ТЕКУЋИ РАСХОДИ УКУПНО:..... 74.726.468,88

Средства су трошена у складу са Законом о буџетском рачуноводству

4.5. Потраживања и дуговања из пословања

Народни музеј у Лесковцу нема потраживања по основу продаје (купци) као ни друга потраживања из пословања са стањем на дан 31.12.2018. год.

Што се тиче дуговања са стањем на дан 31.12.2018. год. Народни музеј у Лесковцу има обавезе из пословања и то:

- Обавезе за неисплаћене плате, порез и доп.на терет радника за период од 01.12.2018. до 31.12.2018. год.....**2.606.799,30**
- Обавезе за неисплаћене доприносе на терет послодавца за период од 01.12.2018. до 31.12.2018. год.....**447.066,13**
- Обавезе за повраћај срдстава у буџет Републике.....**216.633,04**

- Обавезе за породиљско боловање за период од 01.12.2018. до 31.12.2018. год **5.870,70**
- Обавезе по Уговорима (привремени и повремени послови) за период од 01.12.2018. до 31.12.2018. год.....**148.722,27**

Све ове обавезе према запосленима исплаћене су јануара 2019. године

4.5.1. Највећи дужници на дан 31.12.2018. год

Народни музеј у Лесковцу нема дужнике на дан 31.12.2018. године

4.5.2. Највећи повериоци на дан 31.12.2018. године

ЈКП " Топлана" Лесковац.....7.924.140,77

Споразум о измирењу дуга – закључен 08.08.2016. год.

ЈП „Електропривреда".....115.594,20

Споразум о регулисању дуга за електричну енергију од 24.04.2013. год.

PWW Leskovac 195.612,50

Обавезе настале пре увођења плаћања по ЦРФ

5. ПРОБЛЕМИ У ПОСЛОВАЊУ

Народни музеј у Лесковцу улаже велике напоре да одржи своју основну делатност, уз научне, стручне и изложбене активности предвиђене Програмом рада.

Музеј је у протеклом периоду програмски финансиран из буџета Града Лесковца а пројектно из буџета Министарства културе и информисања Владе Републике Србије и Балканске мреже музеја.

Уназад неколико година услед смрти колега као и одласком неколико упошљеника у пензију, Народни музеј се сусреће са недостатком стручних кадрова. Упражњена радна места због Уредбе о забрани запошљавања се не могу попунити и на тај начин директно угрожавају несметано функционисање и рад Музеја. Ради се у руководаоцима збирки, тако да збиркама тренутно управљају Комисије, што у великој мери утиче на стручни рад над збиркама. Велики проблем нам представља и одлазак чувара Царичиног града у пензију што такође утиче на квалитетну заштиту самог локалитета.

5.1. Разлози за додатно радно ангажовање

У току 2018. године Музеј је имао три лица запослена на одређено време: једно лице са инвалидитетом због повећаног обима посла, једно лице ради замене привремено одсутног упосленика, и једно лице на породиљском боловању, са којим је продужен уговор о раду на одређено време, до истека породиљског боловања.

Посредством Националне службе за запошљавање ангажована су четири незапослена лица (особе са инвалидитетом) путем јавних радова на сређивању и дигитализацији музејске грађе, са средњом, вишом и високом школском спремом. Ради стручног оспособљавања лица са високом школском спремом (историчари и археолози), Музеј је узео учешће у програму "Стручна пракса 2018."

5.2. Судски спорови и наплата

Судски спорови које је Музеј водио везани су за исплате из радних односа: трошкови за долазак и одлазак са рад, утврђивање коефицијената за обрачун и исплату плата, и по уговорима у ауторском хонорару. Наплата је највећим делом принудним путем.

5.3. Послови безбедности и здравља на раду, противпожарна заштита

У складу са Законом о безбедности и здрављу на раду и Законом о заштити од пожара, а у циљу унапређења и предузимања превентивних мера из области безбедности и здравља на раду и противпожарне заштите у 2018. години урађено је следеће:

-Извршено је испитивање електричне инсталације у објектима Народног музеја, Градске куће, Спомен куће Косте Стаменковић, Текстилног музеја у Стројковцу.
-Извршено је испитивање громобранске инсталације у објектима Народног музеја и Градске куће.
-Извршена је основна обука и тестирање запослених из области заштите од пожара.
-Обезбеђена основна лична заштитна опрема.
- Извршен је редовни преглед и сервисирање мобилних противпожарних апарата и хидрантских ормара.
- Извршен је редовни преглед и сервисирање противпожарне центарле и система за дојаву пожара.
- Завршен и урађен прорачун евакуације за зграду музеја.

6. ИЗВЕШТАЈ НАРОДНОГ МУЗЕЈА У ЛЕСКОВЦУ О МАТЕРИЈАЛНО ФИНАНСИЈСКОМ ПОСЛОВАЊУ ЗА ПЕРИОД ОД 01.01.2018. ДО 31.12.2018.

КОНТО	ОПИС	ИЗНОС
411000	**ПЛАТЕ ПО ОСНОВУ ЦЕНЕ РАДА**	**39.824.936,87**
411111	Плате по основу цене рада	39.772.102,57
411151	Накнада штете запосленом (год. одмор)	52.834,30
412000	**ДОПРИНОДИ НА ТЕРЕТ ПОСАЛОДАВЦА**	**6.523.322,80**
412111	Доприноси за пензијско и инвалидско	4.373.178,76
412211	Доприноси за здравствено осигурање	1.876.821,47
412311	Доприноси за незапосленост	273.322,57
414000	**СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА**	**1.411.413,64**
414111	Породиљско боловање	1.154.339,12
414121	Боловање преко 30 дана	34.749,38
414311	Отпремнине приликом одласка у пензију	222.325,14
415000	**НАКНАДЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ**	**1.529.861,22**
415112	Накнада за превоз на посао и са посла	1.529.861,22
416000	**НАГРАДЕ ЗАПОСЛЕНИМА**	**991.496.88**
416111	Јубиларне награде	991.496.88
421000	**СТАЛНИ ТРОШКОВИ**	**4.473.644,72**

421121	Трошкови банкарских услуга	128.387,08
421211	Трошкови електенергије	896.671,11
421225	Централно грејање	2.651,538,05
421311	Услуге водовода и канализације	67.903,82
421323	Услуге заштите имовине	87.130.00
421324	Трошкови одвоза отпада	324.838,00
421411	Трошкови телефона	148.287,18
421414	Трошкови мобилног телефона	60.331,34
421421	Поштанске марке и брза пошта	18.688,00
421512	Трошкови осигурања возила(објекта ,опреме.)	89.870,14
422100	**ТРОШКОВИ СЛУЖБЕНИХ ПУТОВАЊА**	**1.574.440,00**
422111	Трошкови дневница на сл. пут. у земљи -Град	46.060,00
4221111	Трошкови днев. – соп. приходи	378.623,00
4221111	Трошкови днев. – Министарство	101.323,00
422121	Трошкови превоза на сл. пут. у земљи-Град	73.512,00
4221211	Трошкови прев. соп. приходи	30.678,00
422121	Трошкови прев. на сл. путу - Министарство	29.767,00
422131	Преноћиште на сл. пут. у земљи	187.390,00
4221312	Преноћиште - Министарство	112.000,00
422221	Трош. дневница у иностранству- Град	13.818,00
422221	Трош. днев. у иностранству-Министарство	236.369,00
422221	Трошкови превоза у иностранство Град	122.537,00
422221	Трошкови превоза у иностранство соп.прих.	40.017,00
422231	Преноћиште на сл. пут. у иностранство	202.157,00
423000	**УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ**	**6.106.949,18**
423111	Услуге превођења-Министарство	32.000,00
423191	Администс. услуге (уговори о делу и прив. Повремени послови)	2.746.271,44
4231911	Прив. Поврем.послови –Јавни радови	121.092,00
423221	Услуге одржавања програма	178.300,00
423321	Котизација за стручне семинаре	53.696,76
423413	Штампа -Зборник , 70. Год Музеја, каталози, плакати, колор банер...	1.373.458,70
423419	Услуге штампе-Министарство	165.000,00
423599	Стручне услуге –израда пројекта	545.000,00
4235993	Стручне услуге – струч. надзор Министарство	180.000,00
423711	Репрезентација	130.202,73
4237111	Репрезентација-соп.приходи	92.087,66
423911	Остале опште услуге	441.619,89
423911	Остале опште услуге- сопствени прих.	48.220,00
424000	**СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ**	**178.448,00**
424631	Геодетске услуге	15.000,00
424911	Остале специјализ. Услуге ЦИП,УДК	154.448,00
42491101	Остале специјализ. услуге- соп прих. ЦИП,УДК	9.000,00
425000	**ТЕКУЋЕ ПОРАВКЕ И ОДРЖАВАЊЕ**	**370.072,22**
425114	Текуће поправке и одржавање зграде	39.875,00
425119	Механичке поравке	306.647,22
425211	Текуће поправке рачунарске опреме	23.550,00
426000	**ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА**	**1. 663.895,58**

426111	Канцеларијски материјал	272.185,35
4261113	Канцел. Материјал-јавни радови	2.000,00
426129	Трошкови за радну одећу и обућу	19.005,60
426131	Цвеће и зеленило	6.500,00
426311	Стручна литература за редовне потребе запос.	34.000,00
426411	Трошкови горива	330.878,60
4264111	Трошкови горива- соп. приходи	23.329,00
426621	Материјал за културу	7.616,00
426721	Мат. за лабораторију за конзервацију	198.555,03
426811	Производи за чишћење	156.457,90
426911	Материјал за посебне намене (за изложбе)	512.309,25
4269111	Мат. за посебне намене соп. приходи	29.490,00
426913	Трошкови ситног инвентара	71.568,85
465000	**ОСТАЛЕ ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ**	**1.957.272,68**
465112	Повраћај средстава у буџет РС	1.957.272,68
482000	**ПОРЕЗИ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ И КАЗНЕ**	**114.214,60**
482191	Остали порези	24.065,00
482251	Судске таксе	90.149,60
483000	**НОВЧАНЕ КАЗНЕ И ПЕНАЛИ ПО РЕШЕЊУ СУДОВА**	**130.552,02**
483111	Новч. казне и пенали по решењу судова	130.552,02
511300	**Зграде и грађевински објекти**	**5.930.294,81**
511394	**Капитално одржавање зграда**	**5.930.294,81**
512000	**МАШИНЕ И ОПРЕМА**	**1.945.653,66**
512211	Намештај	499.900,00
512212	Уградна опрема	402.438,72
512221	Рачунарска опрема	620.189,86
512241	Електронска опрема	34.116,00
512242	Фотографска опрема	246.449,00
512631	Опрема за културу	142.560,08

ТЕКУЋИ ПРИХОДИ УКУПНО:.....74.726.694,46

Приходи из буџета града 65.431.530,22
Приходи од Министарства културе.....7.015.024,52
Меморандумске ставке(болов. преко 30 дана и породиљско)..... 1.107.551,62
Приходи од донација.....176.561,40
Сопствени приходи 861.155.86
Приходи од Национ. службе за запошљавање (јавни радови.).....134.870,84

7.КОНАЧНА ОЦЕНА ПОСЛОВАЊА У 2018. ГОДИНИ

Управни одбор Народног музеја у Лесковцу је током 2018. године пратио реализацију Програма Музеја, а на основу извештаја о реализацији Програма који је финансирао Град Лесковац, као и на основу позитивног финансијског извештаја о пословању, закључио да је реализација активности била изнад очекиване.

Оно што би могло да се издвоји као посебно важан резултат и напредак јесте – реализација изложбе „Срби и Французи – браћа по оружју“ која је отворена у Културном центру у Паризу, завршетак друге фазе Сталне поставке, активности поводом обележавања 70 година музеја (изложба, монографија о раду музеја, свечана академија). Такође, отворена је и прва тактилна изложба у Србији – „Додирни прошлост“, а значајно је и то што су Народном музеју Лесковац одобрена средства за реализацију пројекта „Хетеротопија“ у оквиру ИПА прекограничне сарадње Србија-Бугарска. Од велике је важности је и покретање опсежних припрема како би се археолошки локалитет Царичин град уврстио на листу светске културне баштине. Лесковачки музеј, Археолошки институт из Београда, Републички и Завод за заштиту споменика културе из Ниша, партнери су на пројекту израде Стратегије за истраживање, заштиту и презентацију археолошког налазишта Царичин град.

Управни одбор сматра да су изложбена и издавачка делатност Музеја обележили јубиларну, 2018. годину. Музеј је постигао пуну видљивост у јавности и добио подршку Града Лесковца у највећој мери за програме које је реализовао. Квалитет, велика посећеност, присуство у свим медијима, пратећи материјал (каталози, плакати, позивнице, лифлети) врхунског квалитета и дизајна, обележили су све активности музеја. Остварени су многи контакти и сарадња на заједничким пројектима и са другим институцијама културе и науке, као што су Институт за савремену историју у Београду, Археолошки институт Српске академије наука и уметности Београд, Археолошки институт у Бечу, Филозофски факултет у Нишу, Матични музеји у Београду, Народи музеј у Нишу, Музеј Понишавља у Пироту, Музеј Топлице у Прокупљу и Народни музеј у Врању.

Посебно се истиче чињеница да је током 2018. године дошло до повећања пораста броја посетилаца у свим музејима у саставу, што је извесно последица квалитета програма и начина њихове презентације и промоције посредством класичних и све више електронских медија и незаобилазних друштвених мрежа.

Годину је обележио и велики број пратећих програма у оквиру тематских изложби и континуирани раду са најмлађом публиком у оквиру едукативних радионица.

Народни музеј у Лесковцу је, као и сваке године, учествовао у градским манифестацијама као што су Музеј за 10, Ноћ музеја, Дани европске баштине, Дани града и Роштиљијаде.

За све ово Народни музеј у Лесковцу је имао значајну подршку Града Лесковца.

Директор
Народног музеја Лесковац

_____

Мира Ниношевић